C/2025/765

11.2.2025

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego

Usługi profesjonalne w transformacji ekologicznej

(opinia z inicjatywy własnej)

(C/2025/765)

Sprawozdawczyni: **Violeta JELIĆ**

Współsprawozdawca: **Gaetano STELLA**

Doradczyni i doradcy	Vladimíra DRBALOVÁ (z ramienia sprawozdawcy z Grupy I) Alessio D'AMATO (z ramienia współsprawozdawcy z Grupy III)
Decyzja Zgromadzenia Planarnego	18.1.2024
Podstawa prawna	Art. 52 ust. 2 regulaminu wewnętrznego
Organ odpowiedzialny	Komisja Konsultacyjna ds. Przemian w Przemyśle
Data przyjęcia	5.11.2024
Data przyjęcia na sesji plenarnej	4.12.2024
Sesja plenarna nr	592
Wynik głosowania (za/przeciw/wstrzymało się)	197/0/5

1. Wnioski i zalecenia

1.1. EKES z zadowoleniem przyjmuje zobowiązanie Komisji Europejskiej zawarte w nowych wytycznych politycznych na lata 2024–2029, dotyczące opracowania planu na rzecz trwałego dobrobytu w Europie i konkurencyjności Europy w oparciu o nowy Czysty Ład Przemysłowy oraz dobrze funkcjonujący jednolity rynek UE, które mają kluczowe znaczenie dla płynnej transformacji ekologicznej i cyfrowej.

1.2. EKES uznaje zasadniczą rolę usług profesjonalnych w transformacji ekologicznej, domyślnie ujętą w Czystym Ładzie Przemysłowym i stanowiącą potencjalne źródło zarówno szans, jak i wyzwań, zwłaszcza w zakresie zapotrzebowania na umiejętności.

1.3. Komitet wzywa instytucje UE do opracowania środków, które umożliwią przedsiębiorstwom dostosowanie się do zmian wprowadzanych w ramach tak złożonego procesu jak transformacja ekologiczna, aby utrzymać przedsiębiorstwa w Europie i sprostać ambitnym celom w zakresie zrównoważonego rozwoju w UE. Szczególną uwagę należy zwrócić na przedsiębiorstwa rodzinne, mikroprzedsiębiorstwa oraz małe i średnie przedsiębiorstwa (MMŚP), a także na realizację celów w zakresie konkurencyjności.

1.4. Komitet wyraża zaniepokojenie, że proces zazieleniania może ulec zahamowaniu z powodu niedoboru pracowników i kwalifikacji, niedopasowania umiejętności oraz rosnących obciążeń regulacyjnych, administracyjnych i kosztowych, a także nowych wyzwań wynikających z szybkich zmian w łańcuchach dostaw.

1.5. Należy realizować nową wizję unii umiejętności. Należy przeprowadzić spójne reformy w systemach edukacji, aby dostosować programy nauczania do zmian zachodzących w świecie pracy, wesprzeć wszystkie odpowiednie programy edukacyjne (w tym STEM), wdrożyć nową strategię kształcenia i szkolenia zawodowego (VET) oraz wesprzeć nauczycieli i poprawić koordynację na szczeblu UE.

1.6. Instytucje UE i państwa członkowskie powinny uznać zasadniczą rolę, jaką usługi profesjonalne – świadczone zarówno w ramach zawodów regulowanych, jak i nieuregulowanych – odgrywają w ambitnym powrocie Europy na ścieżkę dobrobytu. Ten powrót musi jednak być zgodny z celami w zakresie ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju oraz przyczyniać się do doskonalenia umiejętności w synergii z sektorami gospodarki, a przy tym wyraźnie uwzględniać ewoluujące struktury łańcuchów wartości.

1.7. EKES dostrzega również potrzebę wspierania inicjatyw edukacyjnych zarówno na szczeblu UE, jak i państw członkowskich. Mogłoby to obejmować specjalne zachęty finansowe do kursów kształcenia i szkolenia zawodowego mających na celu zazielenianie usług profesjonalnych. Mogłoby to wiązać się również z tworzeniem kursów akademickich na poziomie UE mających na celu przyciągnięcie nowych specjalistów lub przeszkolenie obecnych specjalistów w zakresie celów zrównoważonego rozwoju, a także przyczynienie się zarówno do dostosowania się do istniejących umiejętności i zawodów, jak i do ich ulepszenia (programy podnoszenia i zmiany kwalifikacji). Dzięki tym inicjatywom mogłyby też powstać nowe umiejętności na potrzeby transformacji ekologicznej i cyfrowej.

1.8. Komitet proponuje ukierunkowanie strategii politycznych na wsparcie tworzenia sieci ds. usług profesjonalnych w celu zwiększenia skali operacyjnej powiązanych działań, przy należytym uwzględnieniu specyfiki każdego państwa członkowskiego.

1.9. Lukę w umiejętnościach można by zniwelować, stosując się do powyższych sugestii i szkoląc wykwalifikowanych specjalistów w Europie lub przyciągając specjalistów spoza UE za pomocą strategii politycznych i inicjatyw (np. inicjatywa puli talentów, która mogłaby pomóc w przyciągnięciu specjalistów z państw trzecich i zarazem poszerzyć rynek pracy dla specjalistów z UE).

1.10. EKES podkreśla istotną rolę, jaką partnerzy społeczni, organizacje skupiające podmioty świadczące usługi profesjonalne oraz inne organizacje społeczeństwa obywatelskiego odgrywają w procesie udanej i sprawiedliwej transformacji ekologicznej.

1.11. Komitet wskazuje również na inne wyzwania występujące w szerokim kontekście usług profesjonalnych, w tym bariery w uznawaniu kwalifikacji, które należy usunąć, aby wykorzystać mobilność zawodową i rozwiązać problem luk w umiejętnościach. Zaleca podejmowanie ciągłych wysiłków w tej dziedzinie, również poprzez sporządzanie dalszych opinii w tych kwestiach.

2. **Kontekst polityczny**

2.1. Na specjalnym posiedzeniu Rady UE w dniach 17–18 kwietnia 2024 r. przywódcy UE zobowiązali się do stworzenia nowego ładu na rzecz europejskiej konkurencyjności, opartego na w pełni zintegrowanym jednolitym rynku. Musi on mieć na celu wzmocnienie europejskiej bazy gospodarczej, produkcyjnej, przemysłowej i technologicznej, co pozwoli zabezpieczyć odporność gospodarczą Unii i doprowadzić do jej przemysłowego odrodzenia, a także zapewnić jej globalną konkurencyjność, wiodącą pozycję technologiczną i atrakcyjność jako miejsca prowadzenia działalności gospodarczej. W nowych wytycznych politycznych przewodniczącej Komisji Europejskiej na lata 2024–2029 przewidziano konkretne środki, a w niedawnym sprawozdaniu Maria Draghiego wyraźnie podkreślono długofalowe cele UE ([1]).

2.2. **Choć transformacja ekologiczna jest w toku, to nadal konieczne jest podjęcie kluczowych kroków w kilku sektorach.** Z dostępnych danych rzeczywiście wynika, że niektóre skutki środowiskowe działalności europejskiej stopniowo maleją. Świadczą o tym statystyki dotyczące emisji CO_2 i efektywności materiałowej, lecz stabilna transformacja wymaga dodatkowych kroków ([2]).

2.3. Główny nacisk należy położyć na wdrożenie istniejących ram prawnych do 2030 r. – w sposób najprostszy, najbardziej sprawiedliwy i racjonalny pod względem kosztów. Zapowiedziany **Czysty Ład Przemysłowy** – któremu towarzyszy **akt w sprawie przyspieszenia dekarbonizacji** mający na celu wsparcie przemysłu i przedsiębiorstw w okresie przejściowym – niesie ze sobą szereg wyzwań, a także otwiera możliwości.

2.4. **Konieczne jest utrzymanie przemysłu w Europie** ([3])**, ponieważ to on zapewni potrzebne w Europie rozwiązania klimatyczne.** Unijni przywódcy są zaangażowani w prace prowadzone z zainteresowanymi stronami nad opracowaniem i wdrożeniem skutecznej polityki przemysłowej ([4]), która ma obniżyć emisyjność unijnego przemysłu w konkurencyjny sposób (zmniejszając obciążenia administracyjne i regulacyjne), rozwinąć przewagę konkurencyjną Unii w zakresie cyfrowych i czystych technologii, zdywersyfikować i zabezpieczyć strategiczne łańcuchy dostaw, doprowadzić do rekonfiguracji łańcuchów wartości oraz wzmocnić europejską bazę technologiczno-przemysłową.

([1]) Draghi, M., *Przyszłość europejskiej konkurencyjności*, 2024.
([2]) Zob. dane dostępne na stronie: https://ec.europa.eu/eurostat/web/sdi.
([3]) Antwerp Declaration signatories. Will you join us?
([4]) Konkluzje Rady z 18 kwietnia 2024 r.: https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-12-2024-INIT/pl/pdf.

2.5. **Transformacja ekologiczna wiąże się również ze zmianami sektorowymi i rosnącym znaczeniem sektora towarów i usług związanych z ochroną środowiska**. Dane pokazują, że zatrudnienie i wartość dodana w przemyśle środowiskowym rosną szybciej niż cała gospodarka UE ([5]) i torują drogę do nowych usług profesjonalnych (np. audytów środowiskowych).

2.6. Europejski Zielony Ład musi być przede wszystkim sprawiedliwy i uwzględniać ewentualne zagrożenia oraz koszty transformacji klimatycznej i energetycznej. Jedynie silna tkanka przemysłowa oraz wzmocniony i dobrze zorganizowany ciągły dialog społeczny między partnerami społecznymi (pracodawcami i pracownikami) na wszystkich szczeblach zapewnią sprawiedliwą transformację ekologiczną. W procesie transformacji muszą uczestniczyć organizacje i stowarzyszenia reprezentujące zawody, które mają pierwszoplanowe znaczenie dla osiągnięcia celów transformacji ekologicznej i cyfrowej.

3. Niewielkie postępy w reformach strukturalnych w sektorze usług

3.1. Bezprecedensowy wstrząs dla unijnej gospodarki spowodowany pandemią COVID-19 wymaga reakcji na wszystkich frontach, aby doprowadzić do pomyślnego ożywienia gospodarczego. Wraz z innymi środkami, **skuteczne i wywierające realny wpływ reformy strukturalne w sektorze usług mogłyby przyspieszyć ożywienie gospodarcze i przyczynić się do jego zrównoważonego charakteru**. Usługi odgrywają zasadniczą rolę w gospodarce UE nie tylko z uwagi na bezpośredni wkład w wartość dodaną i zatrudnienie, lecz również ze względu na to, że pełnią funkcję ogniw w całych łańcuchach wartości i są istotne w ekosystemach przemysłowych ([6]) oraz w opracowywaniu innowacyjnych, ekologicznych rozwiązań.

3.2. **Deklaracja z Antwerpii** ([7]) **w sprawie europejskiego ładu przemysłowego stanowi nowy impuls dla usług profesjonalnych**. Pilnie potrzebne jest zapewnienie jasności, przewidywalności i zaufania do Europy i jej polityki przemysłowej. Sygnatariusze wzywają do opracowania **kompleksowego planu działania w celu zwiększenia konkurencyjności jako strategicznego priorytetu i do stworzenia warunków do lepszego uzasadnienia biznesowego w Europie.**

3.3. **Usługi profesjonalne odgrywają kluczową rolę w transformacji energetycznej i ekologicznej**, ponieważ gwarantują specjalistyczne umiejętności i wysokie standardy bezpieczeństwa i jakości przy opracowywaniu i wdrażaniu zrównoważonych technologii. Związane z tymi zawodami wartości etyczne, wiedza ekspercka i zaangażowanie w kształcenie ustawiczne mają fundamentalne znaczenie dla projektowania i budowania wydajnej infrastruktury o niskim wpływie na środowisko. Sprzyjają przy tym innowacji i integralności procesów produkcyjnych oraz pomagają przedsiębiorstwom (zwłaszcza MMŚP) w trudnościach regulacyjnych i administracyjnych wynikających z nowych definicji zrównoważonej działalności gospodarczej, a także w znajdowaniu możliwości finansowania tych działań.

4. Kluczowa rola sektora usług w stworzeniu ekologicznych łańcuchów dostaw i rekonfiguracji łańcuchów wartości

4.1. W obecnej sytuacji gospodarczej w Europie można zaobserwować istotne zmiany w dynamice łańcuchów dostaw produkcji. Oczekuje się, że te zmiany przyczynią się do rekonfiguracji łańcuchów wartości i repatriacji miejsc pracy, ponieważ wiele przedsiębiorstw rozważa powrót przeniesionej wcześniej poza UE produkcji i usług. Usługi profesjonalne ([8]) zapewniają przedsiębiorstwom wsparcie niezbędne do sprostania tym wyzwaniom.

4.2. **Trwająca obecnie transformacja może być ponadto szczególnie istotna dla MMŚP**, gdyż wyzwania związane z transformacją ekologiczną, w tym spełnianie wymogów opracowanych z myślą o większych przedsiębiorstwach, sprawiają, że muszą one budować zdolności umożliwiające im zajęcie się kwestiami związanymi z ekologią i zrównoważonym rozwojem. Taka interakcja między MŚP a specjalistami może umożliwić przedsiębiorstwom zwiększenie konkurencyjności, innowacyjności i odporności. Dostępność źródeł finansowania, zachęt finansowych/dotacji, pomoc w identyfikowaniu potencjalnych rynków oraz wsparcie w opracowywaniu nowych produktów, usług lub procesów, a także w zakresie marketingu lub dystrybucji mają kluczowe znaczenie w drodze do przyszłości charakteryzującej się efektywnym wykorzystaniem zasobów ([9]). Te usługi doradcze w zakresie ekologii opierają się na profesjonalnej wiedzy fachowej i zapewniają MŚP ważny rynek dla nowych usług profesjonalnych, dlatego należy je rozwijać i wspierać.

([5]) Dane Eurostatu z lat 2000–2021: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Environmental_economy_%E2%80%93_statistics_on_employment_and_growth.
([6]) COM(2021) 385 final w sprawie analizy i aktualizacji zaleceń dotyczących reformy zawodów regulowanych z 2017 r.
([7]) Szczyt przemysłowy UE, 20 lutego 2024 r.: https://antwerp-declaration.eu/pdf/declaration.pdf.
([8]) Należą do nich zawody socjalno-medyczne, techniczne i prawno-ekonomiczne, a także interdyscyplinarne.
([9]) Badanie Eurobarometr Flash 498, marzec 2022 r., dostępne pod adresem: https://europa.eu/eurobarometr/surveys/detail/2287.

4.3. Osiągnięcie postępów w dziedzinie usług przynosi zatem również istotne pozytywne skutki uboczne dla przemysłu UE ([10]). Około 38 % ogólnej wartości dodanej związanej z popytem przemysłu wytwórczego w UE pochodzi z usług ([11]). Usługi te są również przedmiotem obrotu w UE i poza nią ([12]), co może mieć wpływ na zatrudnienie i skutkować utratą miejsc pracy Należy również wziąć pod uwagę specyfikę każdego państwa członkowskiego, gdyż dla małych przedsiębiorstw i mikroprzedsiębiorstw bliskość podmiotów świadczących usługi profesjonalne jest jednym z głównych czynników decydujących o popycie. To sprawia, że potrzeba podnoszenia i zmiany kwalifikacji, także mniejszych podmiotów świadczących usługi profesjonalne, staje się jeszcze pilniejsza.

4.4. Przedstawione dane wydają się sugerować, że **specjaliści w dziedzinie technicznej i prawno-ekonomicznej mają znaczne możliwości w zakresie poprawy wzrostu gospodarczego i konkurencyjności zrównoważonych łańcuchów dostaw**. Jest to część potencjalnej (niematerialnej) wartości dodanej wnoszonej przez zawody do transformacji ekologicznej. Sektor usług profesjonalnych może również bezpośrednio przyczyniać się do redukcji emisji. Ograniczenie podróży służbowych może prowadzić do redukcji emisji o około 10 %, wykorzystanie energii elektrycznej oraz cieplnej pochodzącej ze źródeł odnawialnych – o 30–40 %, a bardziej ekologiczne środki transportu (paliwa odnawialne, pojazdy elektryczne itp.) o – kolejnych 15 % ([13]).

5. **Budowanie umiejętności na potrzeby transformacji ekologicznej i cyfrowej**

5.1. Kwestie dotyczące zatrudnienia i umiejętności związane z ekologizacją gospodarki pojawiają się w kontekście wszystkich głębokich przemian. Te zmiany wymagają obserwowania, przewidywania, podnoszenia świadomości, dostosowania oferty szkoleniowej, sprzyjania zmianom i podejmowania działań na szczeblu lokalnym.

5.2. Ambitne europejskie cele w zakresie ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju doprowadzą do powstania nowych zawodów i zmiany istniejących. **Ten proces z pewnością wpłynie na warunki dalszego rozwoju usług profesjonalnych.** Podnoszenie kwalifikacji i ich zmiana, uczenie się przez całe życie oraz umiejętności miękkie i multidyscyplinarne mają pierwszoplanowe znaczenie dla zapewnienia przedsiębiorstwom wystarczająco wykwalifikowanej siły roboczej zdolnej reagować na ich zmieniające się potrzeby. Należy zająć się rolą obecnych specjalistów i rozwojem wymaganych umiejętności. Przegląd europejskiej klasyfikacji umiejętności, kompetencji, kwalifikacji i zawodów (ESCO) obejmuje 571 umiejętności ekologicznych, umiejętności przekrojowych i koncepcji wiedzy, które są zgodne z definicją umiejętności ekologicznych przedstawioną przez Cedefop ([14]). Konieczne jest podjęcie ukierunkowanych działań mających na celu zapewnienie „zgodności" między obowiązującymi wymogami w zakresie zrównoważonego rozwoju a umiejętnościami zawodowymi i miejscami pracy, co nie będzie łatwe.

5.3. Cyfryzacja może poszerzyć istniejące profile zawodowe, wzmocnić interdyscyplinarną współpracę z innymi zawodami i, jeśli zostaną spełnione kryteria określone w manifeście rzymskim ([15]), sprzyjać pojawieniu się nowych zawodów w duchu ewoluującego systemu. Ponadto cyfryzacja zwiększy utrzymującą się komercjalizację usług profesjonalnych i przekształci tradycyjne profile zawodowe. Co najważniejsze, **transformacja cyfrowa i transformacja ekologiczna** idą ze sobą w parze i mogą się wzajemnie wzmacniać, a zatem **można je uznać za transformację dwojaką**.

5.4. **Skuteczniejsze i skoordynowane wykorzystanie funduszy UE na inwestycje w edukację i umiejętności** na szczeblu krajowym ([16]) (na przykład w celu wspierania działań w ramach **paktu na rzecz umiejętności, akademii umiejętności przemysłu neutralnego emisyjnie i partnerstw na rzecz umiejętności na dużą skalę**) może pomóc w dostosowywaniu kształcenia i szkolenia do zapotrzebowania na umiejętności. Ważne jest, aby nadal wzmacniać rolę oraz profil kształcenia i szkolenia zawodowego w celu szkolenia ludzi od wczesnego etapu w zakresie umiejętności podstawowych, kierowniczych, przekrojowych i STEM. Należy również nadać większy prestiż kształceniu i szkoleniu zawodowemu, a także uznać je za siłę napędową wydajności i innowacji.

([10]) COM(2021) 385 final w sprawie analizy i aktualizacji zaleceń dotyczących reformy zawodów regulowanych z 2017 r.

([11]) DOKUMENT ROBOCZY SŁUŻB KOMISJI – Roczne sprawozdanie dotyczące jednolitego rynku za 2023 r.: jednolity rynek w wieku 30 lat.

([12]) Źródło informacji o handlu spoza UE: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=EU_international_trade_in_other_business_services. Źródło danych do rozważań na temat handlu wewnątrzunijnego: na podstawie bazy danych Eurostatu dotyczącej międzynarodowego handlu towarami. Uwzględnione kategorie to: „Usługi: usługi finansowe"; „Usługi: usługi profesjonalne i doradztwo w zakresie zarządzania"; „Usługi: usługi techniczne, związane z handlem i inne usługi biznesowe". Dostępne pod adresem: https://ec.europa.eu/eurostat/web/international-trade-in-goods/database.

([13]) Światowe Forum Ekonomiczne, *Net-Zero Challenge: The Supply Chain Opportunity,* styczeń 2021 r, s. 39: https://www.weforum.org/publications/net-zero-challenge-the-supply-chain-opportunity/.

([14]) Cedefop, *Green skills and environmental awareness in vocational education and training*, Urząd Publikacji Unii Europejskiej, Luksemburg, 2012: https://www.cedefop.europa.eu/files/5524_en.pdf. Umiejętności ekologiczne można zdefiniować jako „wiedzę, zdolności, wartości i postawy potrzebne do życia, rozwoju i wspierania społeczeństwa, które ogranicza oddziaływanie działalności człowieka na środowisko". Umiejętności ekologiczne obejmują zdolność wykonywania audytów energetycznych (w zakresie umiejętności dotyczących informacji) oraz zdolność szkolenia personelu w zakresie programów recyklingu lub odpadów niebezpiecznych (w dziedzinie komunikacji, współpracy i kreatywności). Zielona wiedza obejmuje zrównoważone materiały instalacyjne i normy emisji (w dziedzinie inżynierii, produkcji i budownictwa). Zob. (również w odniesieniu do metodyki klasyfikacji): https://esco.ec.europa.eu/pl/about-esco/publications/publication/green-skills-and-knowledge-concepts-labelling-esco.

([15]) „Nowa wizja Europy": https://www.romemanifesto.eu/.

([16]) *Roczne sprawozdanie dotyczące jednolitego rynku i konkurencyjności za 2024 r.*

5.5. **Zachęcanie do partnerstw może prowadzić do korzyści skali, które zwiększyłyby konkurencyjność podmiotów świadczących usługi profesjonalne**. Oczekuje się, że będzie to szczególnie istotne w kontekście działalności MŚP, przedsiębiorstw rodzinnych oraz mikroprzedsiębiorstw oraz automatyzacji niektórych zadań, która może utrudniać rozwój konkretnych umiejętności. Partnerzy społeczni i organizacje zawodowe (szczególnie pracodawcy) odgrywają kluczową rolę w projektowaniu oraz realizacji kształcenia i szkolenia zawodowego. Należy również propagować kariery zawodowe oraz dyscypliny w dziedzinach STEM i przedsiębiorczości wśród młodych ludzi, zwłaszcza wśród kobiet i dziewcząt. Ogólnie rzecz biorąc, krajowi decydenci na wszystkich szczeblach powinni przywiązywać wagę do inwestycji w skuteczne poradnictwo zawodowe. Narzędzia dostępne na szczeblu UE, takie jak wspólne ramy kształcenia, mogą okazać się również bardzo przydatne w przypadku niektórych zawodów i dziedzin, np. inżynierii.

5.6. **Konieczne jest przeformułowanie kursów uniwersyteckich mających na celu uzyskanie kwalifikacji zawodowych**, aby w większym stopniu powiązać programy nauczania z umiejętnościami zawodowymi. Dzięki włączeniu specjalistów w opracowywanie programów nauczania można by zwiększyć interdyscyplinarność kursów i ich dostosowanie do dynamiki społecznej i rynkowej. Ponadto niezbędne jest propagowanie badań stosowanych, na przykład za pomocą doktoratów przemysłowych, by stworzyć wysoce specjalistyczne profile zawodowe. Ujednolicenie programów kształcenia na uczelniach we wszystkich państwach członkowskich oraz ich koordynacja na szczeblu europejskim mogłyby przyczynić się do poprawy wiedzy, edukacji i kwalifikacji młodych specjalistów, podobnie jak inicjatywy Komisji Europejskiej przedstawione w marcu 2024 r ([17]). Przyczynkiem do tego mógłby być również rozwój europejskiej sieci szkół wyższych. Szczególną uwagę – z uwzględnieniem przede wszystkim równych szans – należy poświęcić również osobom z niepełnosprawnościami i o specjalnych potrzebach, aby nie pozostawiać nikogo w tyle.

6. **Stawianie czoła lukom w umiejętnościach**

6.1. Dostosowanie umiejętności na potrzeby transformacji ekologicznej stanowi wyzwanie systemowe. Dane ([18]) wskazują, że transformacja ekologiczna będzie prawdopodobnie wiązać się ze znacznym przekwalifikowaniem niezależnie od cech technologicznych danych sektorów. Ogólnie rzecz biorąc, wiąże się to z koniecznością jasnego określenia „ekologicznych" zawodów i zapewnienia kształcenia na różnych poziomach (np. akademickim, w miejscu pracy, uczenia się przez całe życie), aby wypełnić luki w umiejętnościach i ułatwić działania na rzecz zwiększania skali, zarówno po stronie podaży (na szczeblu UE lub lokalnych partnerstw zawodowych), jak i po stronie popytu (np. małych przedsiębiorstw, sieci lub partnerstw regionalnych). W niektórych zawodach, w tym związanych ze STEM, szczególnie istotny przy opracowywaniu polityki powinien być aspekt równości płci. Transformacja ekologiczna wymaga również tworzenia nowych zawodów (osoby rozliczające emisję dwutlenku węgla, specjaliści ds. CCUS, prawnicy ds. zmiany klimatu, specjaliści w dziedzinie certyfikacji i audytu z zakresu ochrony środowiska, polityki społecznej i ładu korporacyjnego itp.). Sektor edukacji musi uwzględniać zapotrzebowanie na te nowe zawody i należy zachęcać go do opracowywania nowych programów nauczania lub do unowocześniania już istniejących programów w celu zaspokojenia tego zapotrzebowania. **Ogólnie rzecz biorąc, niedoborom umiejętności należy zaradzić za pomocą specjalnie opracowanych strategii politycznych, a nie ogólnych rozwiązań uniwersalnych**.

6.2. Europa musi stać się atrakcyjna dla utalentowanych pracowników i dostawców usług profesjonalnych pochodzących zarówno z UE, jak i z państw niebędących jej członkami, a także być otwarta na nich. Wniosek Komisji dotyczący rozporządzenia w sprawie puli talentów ([19]) (mający na celu stworzenie pierwszej wspólnej platformy informatycznej dla pracodawców i osób poszukujących pracy z państw trzecich) może być również dobrym narzędziem przyciągania usługodawców świadczących usługi profesjonalne z państw niebędących członkami UE. Starając się zaspokoić rosnące zapotrzebowanie na przekwalifikowanych pracowników i nowe umiejętności, trzeba jednak uwzględnić jakość kształcenia i szkolenia oraz rekonfigurację strategicznych łańcuchów wartości w duchu transformacji.

6.3. Trwająca obecnie transformacja niesie ze sobą inne wyzwania, które mogą również dotyczyć problemów występujących w zakresie świadczenia usług profesjonalnych. Należą do nich bariery w uznawaniu kwalifikacji, które należy znieść, aby wykorzystać mobilność zawodową oraz ograniczyć niedobory umiejętności ([20]). Tę kwestię poruszono w zmianie dyrektywy w sprawie uznawania kwalifikacji zawodowych z 2013 r ([21]). oraz w sprawozdaniu specjalnym Europejskiego Trybunału Obrachunkowego w sprawie uznawania kwalifikacji zawodowych (2024 r.) ([22]). **Świadczy to o potrzebie zajęcia się nowymi kwestiami w ramach transformacji ekologicznej**.

([17]) Pakiet dotyczący uniwersytetów: https://education.ec.europa.eu/news/commission-presents-a-blueprint-for-a-european-degree.
([18]) https://op.europa.eu/pl/publication-detail/-/publication/2f2543c2-c4b5-11ee-95d9-01aa75ed71a1.
([19]) Wniosek dotyczący rozporządzenia ustanawiającego unijną pulę talentów: https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:a169ec2f-8469-11ee-99ba-01aa75ed71a1.0019.02/DOC_1&format=PDF.
([20]) Orędzie o stanie Unii wygłoszone przez przewodniczącą Komisji Ursulę von der Leyen w 2022 r.
([21]) Dz.U. L 354 z 28.12.2013, s. 132, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=celex%3A32013L0055.
([22]) https://www.eca.europa.eu/ECAPublications/SR-2024-10/SR-2024-10_PL.pdf.

7. **Powiązania z innymi obecnie sporządzanymi opiniami**

Niniejsza opinia została opracowana w ścisłym powiązaniu z opinią TEN/836 „Niedobory pracowników i wykwalifikowanej kadry w sektorach transportu, energii i infrastruktury oraz w sektorze cyfrowym". Te opinie wzajemnie się uzupełniają, zwłaszcza pod względem wspólnych celów, do których należy wsparcie realizacji planu działania w sprawie niedoborów na rynku pracy ([23]), a także rozwiązanie problemu niedopasowania umiejętności w procesach dwojakiej transformacji.

Bruksela, dnia 4 grudnia 2024 r.

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
Oliver RÖPKE

([23]) „Commission sets out actions to tackle labour and skills shortages" – zatrudnienie, sprawy społeczne i włączenie społeczne – Komisja Europejska.